

1 Timoteu

Pauru okusiwa ypy Timoteu pè maekwerà

Imovyvya

Aã kareta Janejare'e Āg omotekokuwa Pauru tokusiwa Timoteu pè maekwerà. Kōnomiokyry tē Timoteu. Pauru taa taa rupi oo poromotekokuwa mijē remē, weraa Timoteu oupi opātavōarà rōmō (J.K.R. 16.1-5). Opyri ekoi remē, omotekokuwa ereko manyvo tijaiko Jesu koty rewarà kō motekokuwaarà kō rōmō jaiko mā'ē rē e'i. Ajaire otekokuwa sa'u remē, Pauru oity oo Epesu taa pè tomotekokuwa jē Jesu koty rewarà kō a'e pè iko. A'evo remē Pauru omotekokuwa jē okareta kusiwarerà kō rupi. Ke'irōwā iwyi ekoi epe remē, omotekokuwa jē. Kee jaa rē omotekokuwa aã kareta rupi. Manyvo tijaiko jajimoaty Janejare'e rē jaja'a remē mā'ē rē. Āmō, manyvo Jesu koty rewarà kō rōvijā toereko ipi mā'ē rē. Āmō, mā vo mā'ē Jesu koty rewarà kō topyteporo tōvijā kō rōmō teve mā'ē rē. A'evo 'evo mā'ē rē omotekokuwa Timoteu.

1 ¹ Pauru tē ije. Janejare'e janerereko katuarà ayvu rupi tē, Kiristu Jesu remimonokwerà rōmō ije aiko. Kiristu Jesu ayvu rupi teve. Temirovija tē Jesu.

² Eremikusiwarerà amonotà ene, Timoteu. Era'yre'e vo ene, eayvu rupi tē Jesu rē nejirovija rewarà mō.

Janejare'e ikō tanerereko katu okatuaya rupi ipi nē. Taneporijauesa teve ikō ipi nē. Tanepy'amopiryvypy katu teve ikō ipi nē. Janerōvijā Kiristu Jesu ve ta'evo ikō nerereko nē.

“Janejare'e ayvu rē poromo'e rā'āga mǎe kō pè taneayvukasi”, e'i mā'ē

³ Jypy remē aatà Masetonia yvy kyty remē itōkō kee a'e ene:

– Ike Epesu taa pè terepyta jē poromotekokuwa, a'e ene.

Ajaire itōkō oroity aa Masetonia yvy kyty. Ajawyi age'e terepyta jē a'e taa pè, a'e neupe. Kee rewarà mō. Oiko Janejare'e ayvu rē poromo'e rā'āga mǎe kō mō a'e taa pè rewarà mō. A'e kō pè taneayvukasi, a'e ene. Kee tere ijupe kō:

– Tapepoi penãmōi kō werovija maekwerà wyi ky'y. A'evoa rè tapemo'e e'ã ãmō kō ky'y, ere ijupe kō. ⁴Penõvijãgwerà karamoe remēwarà kō rekoa rè sō pejimogeta tite ipi! A'evoa rè pejimogeta tite rewarà mō, napejimokasiokai Janejare'e rè pejirovijaa rè! Tapepoi ikō a'evoa wyi nē, ere ijupe kō. Janejare'e rekoa ywesō ikasiay penõvijãgwerà rekoawerà wyi, pejimogeta ee mãẽ wyi. Ajawyi ekoa rupi kōrijō tē tapeiko ky'y, tere ijupe kō.

⁵Aepo ere mãẽ rupi ekoi kupa remē, aje ywete ojiauvaytà ojee kupa, Jesu koty rewarà kō rōmō. Wayvu rupi kōrijō tē rōwã ojiauvaytà ojee kupa. Opy'a pupe tē ojiauvaytà ojee kupa. ãmō, ivo tekoua okuwatà kupa. A'e rupi kōrijō tē ekoità ãmē kupa ky'y. ãmō, aje ywete Jesu rè ojirovijatà ãmē kupa. Ajawyi aepo a'e neupe teremojenu ijupe kō.

⁶Na'evoi jane kō mō pepytery pē ekoi ajamãẽ. A'e kō ne'i katu ywe'ei tite Jesu rerovijaa rè kupa. Oporegeta teitete teve ojiupe kupa ipi. ⁷Opoa ipe tãmō Moisesi remikusiarerà rè poromo'e kupa. Ajamãẽ poromo'e teywete kupa. Otekokuwa e'ãa rupi tē poromo'e iko kupa, ãwisō “Orokuwa katu” e'i epe ojimoe'e rōmō kupa remē.

⁸Kee mãẽ jakuwa. Ikatuay wete Janejare'e ayvu ivo tekoua rewarà, tãmō Moisesi pē okusiwaoka maekwerà. A'e rupi tē janeaiwererà ojikuwa janeupe. ⁹Ivo teãmã sō jaiko remē, Janejare'e nokusiwaoka'ãi kuwa tãmō Moisesi pē mijã. Nivoi jaiko rewarà mō tē okusiwaoka. Kee ekoi mãe kō pē ywesō okusiwa. Oõvijã ayvu rupi noikoi tite mãẽ pewarà mō. Tekoua katu rupi noikoi mãẽ pewarà mō. Oiko teywete iko mãẽ pewarà mō. A'e a'e kō pewarà mō okusiwa. ãmō, Janejare'e 'Ag omojaiwe mãẽ pewarà mō. Janejare'e rè noja'a tari mãẽ pewarà mō. A'e a'e kō pewarà mō teve okusiwa. ãmō, oõvijãgwerà kō ojuka mãe kō pewarà mō okusiwa. Porojuka mãe kō pewarà mō.^a A'e a'e kō pewarà mō teve okusiwa. ¹⁰ãmō, ojimomy'a mãe kō pewarà mō. ãmō, kwaima'e ojiupiu a'evokoi mãe kō pewarà mō. ãmō, wãivĩ ojiupiu a'evokoi mãe kō pewarà mō teve. Ojimorara ai rupi tē oposiko ojee mãe kō pewarà mō. A'e a'e kō pewarà mō teve okusiwa. ãmō, mirã kō rè imona mãe kō pewarà mō. ãmō, iwari wari mãe kō pewarà mō. ãmō, nivoi mãẽ omo'y teywete poromojaiwea rōmō mãe kō pewarà mō.^b Wãisō ojikwa age'e remē okwa. A'e a'e kō pewarà mō teve okusiwa. ãmō, Janejare'e rekoa rupi noikoi mãe kō pewarà mō. A'e a'e kō pewarà mō tē Janejare'e wayvu okusiwaoka [karamoe remē tãmō Moisesi pē]. Ojimoape ijayvu renu tare'ã wyi mãe kō pewarà mō okusiwaoka.

¹¹Ajamãẽ owaray Janejare'e ekoi. Temimoe'eay teãmã ekoi Janejare'e. Ivo tekoua rè janemotekokuwa wayvu e'evoy rupi ipi. [Ikatuay wete mãẽ

^a 1.9 Jisyry. 20.3-13; Mat. 5.12; 15.4; 19.18-19; Mak. 7.10; 10.19; Ruk. 18.20; Rom. 13.9; Eps. 6.2-3; Tku. 2.11 ^b 1.10 Jisyry. 20.14-16; Mat. 19.18; Mak. 10.19; Ruk. 18.20; Rom. 13.9; Tku. 2.11

tè ome'ẽ janeupe ipi. Wayvu e'ey tẽ omuroka janeupe ãmẽ ky'y. Ajawyi Wa'yry Jesu tẽ tesõ omuu jane kõ koty tomãñõ rã'ĩ janeaiwererã repykarã mõ ky'y.] A'e rẽ tẽ poromotekokuwa aiko ipi, Janejare'e ayvu e'ey rẽ tẽ.

– Ekwa eayvu e'ey rẽ poromotekokuwa eiko, e'i Janejare'e eupe rewarã mõ tẽ a'evõ aiko.

Janejare'e eporijauesa ywetea rewarã

¹² Ajawyi, kee a'e Janerõvijã Kiristu Jesu pẽ aporegeta ijupe ipi remẽ: “Eroryvay nere, erereko katu tẽ jẽ rejupa ipi rewarã mõ. Emokasi katu tẽ jẽ rejupa ipi rewarã mõ eroryvay nere ipi. ãmõ, epyteporo neremĩgwai rõmõ rejupa, ãwisõ neayvu e'e tamojenu erokwa. Neayvu rupi katu aiko ipi mã'ẽ rõmõ erereko rejupa rewarã mõ epyteporo rejupa. Ajawyi eroryvay nere”, a'e Jõvijã Jesu pẽ ipi.

¹³ Jypy remẽ Jesu rẽ aporegeta ai tite ikuwa e'ã ipi mijã. “Nikatui teipõ Jesu”, a'e tite ikuwa e'ã mijã. Ajawyi ojirovija ee mãe kõ aeka imomorijau kõ ipi mijã. Apyy kõ eraa imopã'ã kõ ipi mijã.^c Natekokuwaive ivo tekoua rẽ mijã. Nakuwai nivõ a'evõ aiko mijã. A'evõ ipe aiko remẽ, Janejare'e eporijauesa jẽ tesõ ãmẽ, ãwisõ najirovijaive ee remẽ. ¹⁴ Okatuaya rupi Janerõvijã ywete epyteporo jẽ erereko katu ky'y. Ikasiaya rupi ajirovija ee ky'y. Erereko katuay wete. Eporijauesa ky'y. Ojiauvayoka eupe ky'y. A'evõ jaiko, Kiristu Jesu revejẽ jaiko ipi remẽ.

¹⁵ Kee jaa “aje ywete” taoty. Kiristu Jesu uu yvy kyty nivõ jaiko teãmã mãe kõ rereko katuarã rõmõ. Ije ywesõ nivõ aiko pirujẽ jane kõ wyi mijã. ¹⁶ Ajamã'ẽ eporijaesapa teãmã sikaepo erereko. Ajawyi kee taoty: “Haa! Pauru si Janejare'e eporijauesa! ãwisõ nijaporijauesa kuwa'ãi mijã remẽ! Ajamã'ẽ eporijauesa jẽ tesõ Pauru!” taoty. “ãwĩvo vetã eporijaesatã”, taoty. “Emã'ẽ! Nivõ 'ete ipe Pauru ekoi remẽ, Jesu Kiristu eporijauesa jẽ ãmẽ!” taoty. “ãwitõ wãrõ puku Pauru jipy'amoteea rã, ãwĩvo ve rõwã põkõ janerãrõ ipi!” taoty teve ojirovijatã ee mãe kõ rõmõ. ãmẽ tẽ jaiko karuarutã ky'y. A'evõ Janejare'e eporijauesa, poroporijauesa ywetea jikuwaparã rõmõ. ¹⁷ Janerõvijã ywete Janejare'e, pe'ĩte mã'ẽ tẽ. Mãerã tẽ Jõvijã wasu rõmõ teãmã ekoi. Nomãñõ'ãi mãerã tẽ mã'ẽ teve. Nomã'eytyi ee mã'ẽ tẽ ajamã'ẽ. A'e tijamoe'e karuaru ywete ipi. Õ'õ, awyje katu ãwĩvo jamoe'e karuaru jaiko ipi.

“Terejireko katu Janejare'e ayvu mojenuarã rõmõ”, e'i mã'ẽ

¹⁸ Ejapyaka rã'ĩ ikõ eayvu rẽ nẽ, tuku. Jypy remẽ itõkõ Janejare'e ayvu mojenuarã mõ omojenu amãtejẽ nerewarã, Janejare'e 'ãg kasia rupi. Kee e'i neupewarã mõ: “Janejare'e ayvu omojenu jenutã jane kõ pẽ erokwa”, e'i. Aekwerã rupi katu tẽ nemome'u age'e ereko.

^c 1.13 J.K.R. 8.3; 9.4-5

Ajawyi e'i maekwerà wyi tanerearai e'ã. Terejimokasi jê ikõ Janejare'e ayvu e'e mojenua rè nê. Terepi e'ã iwyi neiko, a'e ene. ¹⁹Jövijã Jesu rè terejirovija jê neiko. Terepoi e'ã iwyi. ãmõ, tereja'a katu nepy'a tekokuwaa rè ipi. Oiko opy'a tekokuwaa rè noja'ai ywe'e tite mæe kõ. A'e kõ opoi ywe'e tite Jesu rekoa wyi, noja'a katui opy'a tekokuwaa rè kupa rewarà mõ. Ajawyi nivoi tekoua rupi ekoi ywe'e tite kupa ky'y. ²⁰A'e kõ vo tereiko e'ã ikenê. Imeneu vo tereiko e'ã. ãmõ, Aresãtiri vo tereiko e'ã. A'e kõ opoi ywe'e tite Jesu rekoa wyi. Noja'a ywe'e tite ojipy'amotekokuwaa rè kupa rewarà mõ a'evõ ekoi kupa. Ajawyi amêê kõ rã'i ajãgai rövijã Satanasi po pè, ãwisõ tomomorijau kõ rã'i. A'evõ remê tètè maevõ ojivyrĩ tarà mijê Janerövijã rè ojirovija römõ kupa. Noporegeta teitete'ãi Janejare'e rè ãmê kupa ky'y.

Janejare'e moe'ea rewarà

2 ¹Manyvo Janejare'e pè japoregeta mãê rè oromotekokuwatà ky'y, Janejare'e rè jajimoaty jaja'a mãê rè. Kee jaiko. Pirujê jane kõ pewarà mõ tijaporegeta Janejare'e pè ipi. ãmõ, janeporijau ma'e rè mãê tijamome'u teve ijupe. ãmõ, Janejare'e pirujê jane kõ pätavõa rè tijaporegeta teve ijupe, a'evõ toporijauesa kõ. Janerorya janerereko katua rè tijamome'u teve Janejare'e pè imoe'e ipi. A'evõ tijaiko Janejare'e pè japoregeta remê ipi. ²ãmõ, vyv pewarà jövijã wasu kõ pewarà mõ tijamome'u Janejare'e pè ipi. ãmõ, pirujê jane kõ rövijã kõ pewarà mõ teve. Taa pewarà jövijã kõ teve. Janejare'e tomotekokuwa kõ. Toporijauesa kõ teve. ãmê tètè naiko'ãi miraia kõ. ãmê tètè niwasu'ãi janerekoa ky'y. Iete a'evõ jaiko Janejare'e simomojy mæe kõ römõ jaiko ipi. ³A'evõ japoregeta Janejare'e pè remê, ikatuay wete ãmê. Oryvay a'evõ japoregeta ijupe remê ipi, janerereko katarà tètè a'e rewarà mõ. ⁴Opota pirujê jane kõ wereko katu jimomorijau wasua wyi janerereko, tijajimomorijau e'ã. Opota wayvu rè aje ywete mãê rè tijajimotekokuwaway ipi. A'evõ tètè Janejare'e opota ipi.

⁵Pe'ite Janejare'e. Pe'ite teve janeaiwererà ky'a'oarà. Kiristu Jesu tètè a'e. A'e tètè ojimojane mãê. A'e römõ'ite poromoaty kuwa poroeraa Janejare'e pyri mãê. ⁶A'e ojime'ê jane kõ aiwererà repy römõ omãnõ. A'evõ janemomoipa janeaiwererà kasia wyi. Janejare'e tètè Jesu mãnõa rã e'ipa amãtejê. "A'e 'ary pè katu Era'yry omãnõtã", e'ipa amãtejê Tuu oupe. Jesu mãnõa rupi jakuwa Janejare'e opota janerereko opyri, janejãvijõ jê.

⁷Aepo mojenuarà römõ epyteporo emono. Pirujê taa taa kõ rupi emono, Jesu rekoa tamojenu erokwa ipi. Juteu rōwã mæe kõ pè ywesõ emono wayvukwerà tamojenu erokwa. "Aje ywete Janejare'e ayvu poromo'e ee mã'ê", a'e ijupe kõ ipi. "Ajawyi tapejirovija katu Jesu rè penövijã römõ ky'y", a'e ijupe kõ ipi. Aje ywete aepo a'e ene. Ewari rōwã a'e ene.

Kee tijaiko Janejare'e moe'ea pè remëwarà

⁸Kee Jesu koty rewarà kõ toiko, ojimoaty Janejare'e moe'ea pè kupa remê, pirujê taa kõ rupi ojimoaty kupa remê. Kwaima'e kõ tètè toporegeta

Janejare'e pè ipi. Kwaima'e ivo ekoi mǎe kō kōrijō tē. Tojikō'ō e'ā ojee kupa ipi. Tijayvu teitete e'ā ojiupe kupa ipi. A'evo apota Jesu koty rewarà kō toiko, ojimoaty Janejare'e moe'ea pè kupa remē ipi.

⁹ Āmō, wāivīgwerà kō ootà Janejare'e moe'ea pè ojimoaty remē, jitupia rē rōwā ootà kupa. Oyru topypy te'ite eraa kupa. Āmō, moma'e epy wete mǎ'ē topypy e'ā eraa ojimogātarōa rōmō kupa. Tojimokatu te'ite kōrijō jimoatya pè ootà kupa remē. ¹⁰ “Janejare'e koty rewarà tē ije”, e'i kupa remē, ivo toiko kupa āmē. Toporopātavō iko kupa ipi. Ivo toporoereko kupa ipi. I'ete a'evo ekoi kupa remē.

¹¹ Āmē ojimoaty Janejare'e moe'ea pè kupa remē, wāivīgwerà kō tojapyaka katu ikenē Janejare'e ayvu rē poromo'e mǎe kō rē. Janejare'e koty rewarà kō rōvijā kō toerovija katu teve kupa. ¹² Napotai wāivīgwerà kō tomotekokuwa kwaima'e kō [jimoatya pè] ipi. Tojimojōvijāoka e'ā ikō kwaima'e kō 'arà kyty wāivīgwerà nē. Tojapyaka katu kōrijō jimoatya pè kupa ipi. Tipu e'ā enu kupa ipi. ¹³ Kee rewarà mō. Karamoe remē itōkō Janejare'e tāmō Atāo ypy oinō. Ajaire tē sa'i Eva oinō erekwarà rōmō. ¹⁴ A'evo remē Atāo rōwā ājāgai rōvijā pè ojimoripeoka. Erekwarà tē itōkō a'evo ekoi. Nivoi ekoi āmē erekwarà ky'y. Janejare'e rekoa ojavy ypy ijāparōga mō. Ajawyī tē wāivī tojimojōvijāoka e'ā kwaima'e 'arà kyty, a'e ene. ¹⁵ Ajamā'ē wāivī imemy remē, ayay ijupe ipi. Ajamā'ē kee ekoi remē nopa'āi Janejare'e poroereko katua ijupe. Jesu rē ojirovija katu jē remē. Poroau jē remē. Ivo katu ekoi jē remē. Jitupia rē rōwā ekoi remē teve. A'evo ekoi mǎ'ē Janejare'e omoigo karuarutà opyri ereko āmē.

Jesu koty rewarà kō rōvijā rā kō pyteporoa rewarà

3 ¹ [Age'e oromotekokuwatà Jesu koty rewarà kō rōvijā kō pyteporoa rē.] Jōvijā poromo'e mǎe rā kō terepyteporo. Ava mō opota a'evoa rōmō ekoi remē, mosikoa ikatuay wete mǎ'ē opota. ² Kee mǎ'ē terepyteporo Jesu koty rewarà kō omo'e mǎe kō rōmō toiko kupa. ^d Ivo teāmā ekoi mǎe kō terepyteporo. Nimovyvy ena'āi mǎe kō tē. Pe'ite erekwa mǎe kō tē terepyteporo. Ojireko katu iko mǎ'ē tē. Mira katuay mǎ'ē teve i'ete jōvijā rōmō. Mōropārā kō rē oja'a katu mǎ'ē teve. Otekokuwaway mǎ'ē teve. Poromotekokuwaway mǎ'ē teve. Okuwa katu poromo'e mǎ'ē teve. A'e a'evo ekoi mǎe kō tē terepyteporo jōvijā poromo'e mǎe kō rōmō toiko kupa. ³ Kee ekoi mǎ'ē terepyteporo e'ā. Omārākuwaa omoyvypyoka oka'ua pupe iko mǎ'ē. Āmō, ojikō'ō iko mǎ'ē. Āmō, joe opoko iko mǎ'ē tojimojōvijā e'ā. Āmō, karakuri moatya ywesō opota iko mǎ'ē. A'evo 'evo ekoi mǎ'ē terepyteporo e'ā. Kee ekoi mǎ'ē tē terepyteporo. Ojimory katu mǎ'ē tē terepyteporo. Ikatusa rupi poroereko mǎ'ē tē. ⁴ Totekokuwaway opyriwarà kō rerekoarà mō. [Ma'e: Toja'a

^d 3.2 Karai kō *bispo* e'i āwī rapijarà pè. Āmō, *presbítero* e'i kupa.

katu ee kō. Āmō, toporoauvay iko. Āmō, tijewe katu teve joe oposiko.] Āmō, tojirovijaoka katu wākarāgwerà kō pè ipi. Āmō, tojimomojy jē wākarāgwerà kō pè. Apijarerà tè terepyteporo. ⁵Kee rewarà mō. Ava mō ne'i katui opyriwarà kō rerekoarà rōmō iko remē, ne'i katu'āi āmē Janejare'e koty rewarà kō rerekoarà rōmō iko.

⁶Age'ewarà rōwā ojirovija ypy Janerōvijā Jesu rē mā'ē tè tojimojōvijā ipi. Age'e ywete wenu mā'ē tojimojōvijā e'ā ikenē. Ojimojōvijā amātejē sō remē, ojimoe'e ywe'e tite kuwa āmē. “Ije ywesō Jesu koty rewarà rōmō aiko”, e'i ywe'e tite kuwa oupe. A'evo sō ekoi remē, Janejare'e wemavotā āmē ity oo. Āwitō karamoe remē ājāgai rōvijā wemavo ity oo, ojimoe'e ywe'e tite remē. Kee e'i itōkō: “Ije ywesō ekasi Janejare'e wyi ipi”, e'i oupe ājāgai rōvijā. Tāwīvo e'ā ikō jōvijāgwerà nē.

⁷Āmō, jōvijā poromo'e mē kō pirujē jane kō remimoe'e rōmō toiko māerā rōmō. Jesu noerovijai mē kō remimoe'e rōmō teve toiko. Ava nomo'y'āi teywete nivoi mā'ē ee āmē. Nāwīvoi remē, ojirōarōoka kuwa āmē ājāgai rōvijā pè. Ājāgai rōvijā ojavyoka teve kuwa ijupe āmē. Ajawyi ikō temimoe'e tè terepyteporo nē, Jesu koty rewarà kō omo'e mē rā kō rōmō toiko kupa.

Jōvijā poropātavō mē rā kō pyteporoa rewarà

⁸[Age'e oromotekokuwatā jōvijā poropātavō mē kō pyteporoa rē.] Kee mā'ē terepyteporo Jesu koty rewarà kō opātavō mē kō rōmō toiko kupa.^e Ivo teāmā mē kō tè terepyteporo. Āwitō jōvijā poromo'e mē kō, tāwīvo jōvijā poropātavō mē kō ivo teāmā ekoi. Āmē tè jane kō omomojytā āmē. Niwari mā'ē kōrijō tè poropātavōarā kō rōmō terepyteporo ipi. Āmō, omārākuwaa nomoyvypokai oka'ua pupe iko mē kō tè. Āmō, karakuri moatyarā rē ywesō noja'ai mē kō teve. Noporomoripei karakuri moatya rē mē kō teve. A'evo mē kō tè poropātavōarā rōmō toiko.

⁹Janejare'e remikuwaoka Jesu rewarà wereko katu opy'a pupe mē kō tè jōvijā poropātavōarā kō rōmō toiko. Janejare'e 'Āg omojikuwaoka sō ijaiwererā mō ijupe remē, aje ywete e'i ity waiwererā mē kō. Nomoane'ei waiwererā opy'a pupe mē kō. Na'evoi sō ekoi remē, nikatu'āi poropātavō mē kō rōmō ekoi.

¹⁰Ava mō jōvijā poropātavōarā rōmōtā remē, Jesu koty rewarà kō tojimoaty rā'ī ijā'ā esa. Āmē, kee e'i kupa remē, i'ete. “Ō'ō, aje. Ivo katu tè oposiko ipi. Nijamā'ēi nivoi mā'ē rē”, te'i ijupe kupa. “Opātavō gatu ojimomorijau mē kō ipi”, te'i āmē kupa. Apijarerà tè poropātavōarā rōmō toiko. ¹¹A'evo ve poropātavōarā rerekwarā ivo mā'ē rōmō tojikuwa teve.^f Kee. Jane kō remimomojy rōmō tè toiko. Nijayvu ai āmō kō

^e 3.8 Karai kō *diácono* e'i āwī rapijarā pè. ^f 3.11 Maevo poropātavō mā'ē rerekwarā pewarā mō aepo e'i. Maevo wāiwī poropātavō mā'ē pewarā mō aepo e'i.

pè ipi mǎě tè. Āmō, omārākuwaa nomoyvypyokai oka'ua pupe iko mǎě tè. Āmō, otekokuwaway ikatusa rupi poroereko katua rē mǎě tè. Aje ywe'e e'i mǎě tè. Manyvo ekoi remē temirovija tē. Oterē jē a'evo erekwarà ekoi mǎě kuwa jōvijā poropātavō mǎě rōmō ekoi. Ivo jē erekwarà mǎě tē kuwa poropātavōarà rōmō ekoi. ¹²Pe'ite erekwa mǎě tē tē i'ete kuwa poropātavōarà rōmō ekoi. Ojimojōvijā gatu wākarāgwerà kō pē, opyriwarà kō pē teve mǎě tē. ¹³Ava mō oposiko katu jōvijā poropātavōarà rōmō remē, Jesu koty rewarà kō remimomojy rōmō ekoi tē āmē. Kiristu Jesu rē jirovijaa rē oporegeta remē, nojipirau'ai tesō imomewa ipi. [Awyjepa rā'ī āwīvoa akusiwa jōvijā kō pyteporoa rewarà.]

“Nojikuwai maekwerà sikuwa ky'y”, e'i mǎě

¹⁴Āwīvoa akusiwa neupe terejimotekokuwaway. Apota aa neresā. Nakuwaive manyvo remē aatā ajamā'ē. Ajawyi eremikusiwarerà tē rā'ī amonookatā neupe. ¹⁵Āmē tē kāramō sa'u naai sikaepo nepyri remē, nekuwa jētā manyvo jaiko Janejare'e rē jajirovija mǎe kō rōmō. Janejare'e oiko teāmā mǎ'ē koty rewarà kō jaiko rewarà mō aepo a'e ene. Āmē tē eremikusiwarerà aje ywete mǎ'ē rupi janeikoa pekuwa jētā, Jesu koty rewarà kō atyry rōmō. Janejare'e janerereko katuoka wayvu e'e rupi tijaiko ipi. Pirujē ojirovija ee mǎe kō pewarà mō aepo a'e. ¹⁶Aje ikasiay wete Janejare'e remikuwaoka jane kō pē ky'y. Nojikuwai 'eteay Janejare'e ayvukwerà janerereko katua rewarà mijā. Age'e tē katu jane kō pē ojikuwa ky'y, kee e'i jane kō pē mǎ'ē:

Jesu ojimojane vvy pē iko.

Ivo katua Janejare'e 'Āg omojikuwaoka jane kō pē, “Aje ywete

Janejare'e Remimuurerà tē āwī, Janerōvijā ywete rōmō”, te'i kupa.

Janejare'e remīgwai yvapewarà kō pē ojisaoka.

Ojirovija ee mǎe kō omojenu jenu eewarà nokuwai mǎe kō pē erokwa,

pirujē āmō vvy rupiwarà kō pē.

Ajaate ijatray mirà kō ojirovija ee, vvy vvy rupiwarà kō.

Janejare'e omoē imono okoty imojōvijā wasu opyri.

Aepo jaa sikuwa katu ky'y.

Janejare'e ayvu rē poromo'e rā'āga mǎe kō rewarà

4 ¹Kee e'ipa Janejare'e 'Āg mǎ'ē ojikuwa: “Ke'ī Jesu uu tarà mijē remē Jesu koty rewarà kō mō werovija ywe'e titetā ājāgai waria kō ojimoripeoka”, e'i mǎ'ē. A'evo remē opoi ywe'e titetā Jesu rē ojirovija mǎ'ē wyi kupa. Ājāgai waria rupi tē ekoi ywe'e titetā āmē kupa ky'y. ²Janejare'e ayvu rē poromo'e rā'āga mǎe kō ayvukwerà rupi ojimoripeokatā kupa.

Apijarà kee e'i rã'ãgatà: "Janejare'e ayvu rupi aiko", e'i rã'ãgatà kupa. Ajamã'ẽ py'a mārakuwa katu rupi noo'ãi kupa. ³Kee e'i rã'ãgatà kupa ipi: "Tapejireko e'ã. Janejare'e nopotai pejireko remẽ", e'i rã'ãgatà kupa ipi. ãmõ, kee e'itã kupa: "Uve ja'umã'ẽ rã'ãga mõ. A'e ve tape'u e'ã ipi. Janejare'e nopotari pe'u remẽ. A'e pe'u remẽ, napekatu'ãi ijupe", e'i rã'ãgatà kupa ipi.

Ajamã'ẽ iwaritã tẽ aepo e'i kupa. Emã'ẽ. Janejare'e tẽ janeremi'õ rã pirujẽ oinõ. Pirujẽ oinõ janeremi'õ rõmõ. Ajawyi ava mõ Janejare'e rekoa okuwa katu erovija remẽ, tomoe'e rã'ĩ Janejare'e wemi'õ watã ipi. ⁴Ja'umã'ẽ pirujẽ ikatu tẽ janeupe ipi, Janejare'e reminõgwerã kõ ikatu jome rewarã mõ. Ajawyi tijaity e'ã eminõgwerã kõ ipi. Ajamã'ẽ jajimi'utã remẽ, tijamoe'e rã'ĩ Janejare'e ipi, temi'õ watã. ⁵Jamoe'e Janejare'e jajimi'utã remẽ, kee e'itã ãmẽ jane: "Õ'õ, e'u", e'itã ãmẽ jane.

"Kee Jesu remĩgwai e'eay rõmõ tijaiko", e'i mã'ẽ

⁶Aã eremikusiwarerã rẽ Jesu koty rewarã kõ nemotekokuwa remẽ, Kiristu Jesu remĩgwai e'e rõmõtã neiko ãmẽ. Janejare'e ayvu rupi nejimokasità remẽ, Jesu rẽ nejirovija ywetetã ãmẽ. Aje ywete mã'ẽ rẽ netekokuwavytã ãmẽ. Ajawyi eremikusiwarerã rupi eiko, a'e neupe. ⁷Ajamã'ẽ ava mõ sõ kee e'i neupe remẽ, terejapyaka e'ã ijayvu rẽ: "Tãmõ kõ rekoa rupi tapeiko jẽ", e'i sõ neupe remẽ, tereenu e'ã ijayvu. Ayvu karamoewarã tereenu e'ã. Janejare'e ayvu kõirijõ tẽ tereenu. Terejimokasiay, ijayvu rupi katu neiko. ⁸Ma'e a'etã teretekokuwa sa'u. Japosiko ywete remẽ, janeewe katu ipi. Janepikasi katu ãmẽ. Ajamã'ẽ ke'iatu tẽ janepikasi katu. Ajamã'ẽ Janejare'e rekoa rẽ ywesõ jajimokasi remẽ, janekasi karuarutã ãmẽ ky'y. ⁹Aepo jaa aje ywete mã'ẽ tẽ. Ajawyi "aje ywete" taoty ijupe ipi. ¹⁰Ajawyi aepo mojenua rẽ japosiko ywete ipi. Aje ywete, oiko karuaru oiko mã'ẽ tẽ Janejare'e. A'e rẽ tẽ jajirovija ee mã'ẽ. Aje a'e janerereko katu jimomorijau wasua wyi, Jesu rẽ jajirovija mãe kõ rõmõ. Ajawyi jajimokasi ywete ijayvukwerã mojenua rẽ ipi.

¹¹Ajawyi teremojenu eayvukwerã Jesu koty rewarã kõ pẽ imotekokuwaa kõ rõmõ. ãmẽ jẽ ipõ eayvukwerã rupi katu ekoitã kupa. ¹²Nekõnomiokyry remeve itõkõ Jesu koty rewarã kõ rõvijã rõmõ neiko. Ajawyi maevo ava mõ neayvu noerovija'ãi. Kee e'itã maevo neupewarã mõ: "Ja'yry tẽ ene. Neretekokuwa ywe'eive neiko", e'i titetã neupewarã mõ kupa. Ajamã'ẽ kee a'e ene. Aje, nekõnomioky ipe. Ajamã'ẽ netekokuwavy neiko. Ajawyi ikatu tẽ jõvijã rõmõ neiko remẽ. Ajamã'ẽ neayvu noenu tari sõ kupa remẽ, teremogeta kõ jẽ ãmẽ ipi. ãmõ, ivoa rupi tereiko. ãmõ, toporoauvay neiko. ãmõ, terejirovija katu Jesu rẽ neiko. ãmõ, terejireko katu nivoi tekoua wyi neiko. A'evo neiko remẽ, nereruparã mõtã ãmẽ ekoi kupa. Jesu rẽ ojirovija katu mãe kõ rõmõ ekoitã ãmẽ kupa.^g ¹³Ãmẽ naaive nekoty

^g 4.12 1Kor. 16.11

remē, ejimokasi jē ikō Janejare'e ayvukwerà rē poromotekokuwaa rē nē. Ojimoaty kupa remē ikō, ijayvukwerà wayvo emogeta nē, toenu kupa ipi. Emotekokuwaway kō ikō ee ipi nē, manyvo tijaiko Jesu Kiristu rupi tekoua rē. ¹⁴Janejare'e kasia rupi tē tereposiko ipi. Kōitokō jypy remē jōvijā kō opo oinō neapyte 'aryvo nemokasioka Janejare'e pē. Āmē itōkō Janejare'e o'Āg rupi neremikuwa omē'ē neupe āmē. Ajawyi āā age'e Janejare'e kasia rupi tereposiko jē, a'e neupe. Tanerearai e'ā Janejare'e kasia wyi āmē. ¹⁵Jōvijā rōmō Jesu koty rewarà kō rē neposiko rewarà mō, a'evoa rē taneewe katu jē neiko ipi. Āmē tē nejikuwatà netekokuwaway mā'ē rōmō neiko.

¹⁶Terejireko katu ikō Jesu koty rewarà kō rōvijā rōmō neiko nē. Ivo ikō tereiko ipi nē. Poromotekokuwa neiko remē ikō Janejare'e ayvu e'e rē kōrijō toporomo'e ipi nē, aje ywete mā'ē rē. A'evō tereiko jē ipi. Āmē tē ene kōrijō tē rōwā neiko karuarutà Janejare'e pyri. Neremimotekokuwawerà kō ve a'evotà ekoi.

“Ikatusa rupi ikō ereko Jesu koty rewarà kō nē”, e'i mā'ē

5 ¹⁻²Āmō, kee a'e ene. Jesu koty rewarà mō sō ojavy Janejare'e rekoa remē, ikatusa rupi teremogeta ipi. Kee ikō ereko nē. Kwaima'e ika'akuwa sa'u mā'ē nemogeta remē, tereje'ēgātāay e'ā ikō imogeta kō nē. Teremosioka e'ā ikō jane kō rovake nē. Ikatusa rupi tē ikō emogeta ipi nē. Āwitō neruu pē ikatusa rupi neporegeta ipi, āwīvo ve ikō emogeta nē. A'evō ve wāivī isa'imāma sa'u mā'ē. Āwitō ney nemogeta ikatusa rupi ipi, āwīvo ikō emogeta nē. Āmō, kōnomiokyry kō, āwitō nemōmirī kō ikatusa rupi nereko, a'evō ereko kōnomiokyryerà kō. Kōjāmuku kō ve a'evō ereko. Āwitō nekōjā kō ikatusa rupi nemogeta ipi, āwīvo ikō kōjāmuku kō ereko. Terejitupi e'ā ee kō. Teretekokuwa katu kōrijō imotekokuwaa kō rē.

Terekwarerà kō rewarà

³Āmō, kee a'e ene. Wāivī naetārāi mā'ē mō mēnà omānō sō remē, Jesu koty rewarà kō toporijauesa jē ikō ipi nē. Topātāvō gatu jē, aje ywete ojimomorijau iko remē. ⁴Uve imemyry mō remē, āmō, uve ipary remē, a'e kō tē toja'a katu ee. Janeja'yri remē, janeruu janererekoarà rōmō ekoi ipi. Janey ve janererekoarà rōmō ekoi ipi. Ajawyi jajimovijapa remē, janeruu rerekoarà rōmō tē jaiko ky'y. Janey rerekoarà rōmō teve jaiko ky'y. A'evō ve janerāmōi rerekoarà rōmōtā jaiko. Janejaryi rerekoarà rōmō teve jaiko. Jaja'a katu ee kō remē, jajikuwa Janejare'e rekoa rupiwarà kō rōmō jaiko. Janejare'e py'a rupi katuwarà rōmō jaiko āmē.

⁵Āmē aje ywete terekwarerà naetārāi mā'ē remē, taeako'i Janejare'e rē werekoarà rōmō ipi. Ajawyi kee te'i Janejare'e pē ipi: “Papa. Epātāvō rejupa. Emokatu rejupa”, te'i ijupe. Kō'ē jawe jawe aepo te'i ijupe. Pya rupi te'i Janejare'e pē iko. Aryvo rupi ve aepo te'i ijupe iko. A'evō māe kō rē Jesu koty rewarà kō toja'a āmē ipi.

⁶Na'evoi terekwarerà ojimoe'e rã'ãga ipi mã'ẽ. Wemimotarà rè kōrijō tē oja'a mã'ẽ. [Janejare'e rè noja'ai 'ete ipi. Oiko teywete iko.] Ajawyi omãnōma maevo sō tite Janejare'e rovake iko. Ajawyi a'evo ekoi mã'ẽ pē rōwã aepo a'e ene.

⁷Aepo tere terekwarerà kō pē imotekokuwa kō, etārāgwerà kō revejẽ. ãmẽ eayvu katu rupi ekoi kupa remẽ, ava nomo'y'ãi nivoi mã'ẽ ee kō.

⁸Pirujẽ Jesu koty rewarà kō wetārāgwerà kō rè toja'a ipi. Na'evoi kupa remẽ, nikatu'ãi ãmẽ. Jesu noerovijai mãe kō ve wetārāgwerà kō rè oja'a teãmã ipi. Ajawyi, Jesu koty rewarà mō wetārāgwerà kō rè noja'ai sō ipi remẽ nikatuive. Apijarerà kō ywesō nikatui noerovijai mãe kō wyi. Jesu ayvu oityypyypipa ywe'e tite a'evo rōmō kupa.

⁹Ãmō, terekwarerà mō isa'imã ywete mã'ẽ Jesu koty rewarà kō remĩgwai rōmō ekoi tã remẽ, erã terekusiwa kareta rè tojikuwa ãmẽ, ãmō terekwarerà kō rerã revejẽ. A'e awyje Jesu koty rewarà kō pãtavōarã rōmō ekoi tã ãmẽ. Kee mã'ẽ rerã kōrijō tē terekusiwa ajamã'ẽ. Isa'imã ywete mã'ẽ. Ojimoava katu teve omẽnã pē uve jẽ remẽ mã'ẽ. ¹⁰Wãivĩ e'eay rōmō ojikuwa mã'ẽ. Poropãtavō mã'ẽ. Ikatuay omemyry kō omovijapa mã'ẽ. ãmō, mōropãrã kō rè oja'a katu mã'ẽ. Aje ywete Jesu koty rewarà kō rè oja'a katu emĩgwai rōmō mã'ẽ tē. ãmō, ojimomoriãu mãe kō rè oja'a mã'ẽ tē. Ivo katu ekoi mã'ẽ. A'evo mã'ẽ rerã tē terekusiwa kareta rè tojikuwa, Jesu koty rewarà kō toja'a ee.

¹¹⁻¹²Ajamã'ẽ terekwarerã nisa'imãive remẽ, terekusiwa e'ã ãmẽ erã. Maevo omẽtarã wekatã rã'ĩ iko. Ajaire wesatã omẽtarã. Ajawyi noja'a'ãi joe ky'y. Noposiko'ãi Kiristu koty rewarã kō remĩgwai rōmō ãmẽ ky'y, "Awyje a'evoa rōmō aikotã", e'ipa Janejare'e rovake paire. ¹³A'evoa 'aryvo kee terekwarerã a'evo remẽ ekoi. Omẽtarã rè ywesō oja'a iko. Ajawyi nijeweri oposiko Jesu koty rewarã kō pē ky'y. [Jesu koty rewarã kō sō ja'umã'ẽ ome'ẽ ijupe remẽ, ãmẽ ywesō nijewe'ãi ky'y.] Ajawyi oo oo kōrijõtã tē omãjã iko ky'y. Poromogeta geta kōrijõtã iko ky'y. Oporegeta teitete ai kōrijõtã tē iko ky'y. ¹⁴Ajawyi tē terekwarerã nisa'imãive remẽ, erã terekusiwa e'ã Jesu koty rewarã kō remĩgwai rōmō. Ikatu sa'u tē ojireko mijẽ remẽ. Timemy mijẽ. Wetārāgwerã kō rè toja'a. Omemyry kō rè teve. A'evo ekoi remẽ, ava nijayvu ai'ãi ikoty. ¹⁵Uve terekwarerã kō Jesu rekoa oity ywe'e tite mãe kō, Satanasi po pē oo mãe kō. Ajawyi aepo a'e amãtejẽ ene.

¹⁶Ajawyi kee a'e wãivĩgwerã kō pē, Jesu koty rewarã kō pē. Uve sō penetãrã mō terekwarerã rōmō ojimomoriãu remẽ, pejẽ ywe'e tapeja'a ee. "Jesu koty rewarã kō atyry toja'a ee", taoty e'ã ijupe. Pejẽ tē tapeja'a ee, penetãrã tē rewarã mō. A'evo remẽ niwasu'ãi Jesu koty rewarã kō pē ãmẽ. Terekwarerã naetãrã mãe kō kōrijō tē opãtavõtã ãmẽ kupa ipi. ãmẽ tē niwasu'ãi ijupe kō ãmẽ, wãivĩgwerã kō retãrã terekwarerã rè oja'a remẽ.

Jövijã kô rewarà

17-18 Age'e Jesu koty rewarà kô rövijã kô pewarà mō akusiwatà, jövijã poromotekokuwa mǎe kô pewarà mō.^h Jesu koty rewarà kô oövijã kô rè toja'a katu, oposiko ywete Janejare'e ayvu mojenuarà rômō kupa rewarà mō. Kee e'i Janejare'e ayvu ojikusywa maekwerà rupi katu toereko kupa: *“Nerima pui oposiko neupe rewarà mō tereapoi katu. Epota tē to'u ãmē”*, e'i maekwerà rupi katu. ãmō, kee ojikusywa teve maekwerà rupi katu: *“Neremīgwai kô oposiko katu remē, ivo katu teremoepy kô”*, e'i maekwerà rupi katu. A'evo ve Jesu koty rewarà kô toja'a katu oövijã kô rè, oposiko ywete Janejare'e ayvu mojenua rè kupa rewarà mō. ãmō, poromotekokuwa rè teve oposiko ywete kupa rewarà mō.

19 ãmō oromotekokuwatà manyvo terereko ava mō nivoi mǎē omo'y sō Jesu koty rewarà kô rövijã mō rè remē. Terejapyaka e'ã rǎĩ aepo jaa rè, pe'ite aepo e'i ene remē. Tererovija e'ã rǎĩ ijayvu ai kô rômō. Ajamãē mōrijō rômō, moapy rômō tesō aepo e'i mǎe kô ky'y remē, terejapyaka ee ky'y. Tereãã rǎĩ esa ãmē ky'y, terekuwa. *“Aje ywete sipō e'i kupa?”* tere enu ãmē. 20 ãmē aje sikaepo jövijã mō nivoi ekoi remē, Jesu rekoa ojavy tesō remē, ãmē si taneayvukasi imosioka. Jesu koty rewarà kô rovake tesō teremosioka ãmē. ãmē tē ãmō jövijã kô a'evoa rè omã'ē remē, ojimonyitã omãjã ee kupa. Ojireko katutã waiwererã wyi ãmē kupa.

21 Eayvukwerà rupi katu tereiko, tuku. Eremikusiwarerã rupi katu teve. Janejare'e rovake tē aepo a'e ene ajupa. Kiristu Jesu rovakeve. Emīgwai yvapewarã kô rovake teve. Kee a'e ene nemogeta. Eayvu katu rupi kōrijō tē tereiko ipi, a'e ene. ãmō, ojevo jē terereko Jesu koty rewarà kô ipi, Janejare'e ayvu ojavy sō remē. Nikatui nejimorypa kōrijō neepy nivoiã pe wyi remē. Ojevo jē teremogeta kô.

22 ãmē ava mō Jesu koty rewarà kô mō nemojövijãtã remē, eãrō rǎĩ imojövijãtã. [Ekoa terekuwa katu rǎĩ ãmē. Ekoa rè nemã'ē maire tē teremojövijãoka ãmē ky'y.] ãmē tē nepo neinõtã ijapyte 'aryvo Janejare'e pē neporegetatã ijupewarã mō, tojimojövijã. Nikatu'ãi ojimojövijã maire tē eko aiwerã ojikuwa remē. ãmē ãmō kô kee e'i kuwa neupewarã mō: *“Manyvo sipō nivoi ekoi remē Timoteu omojövijãoka sō!”* e'i kuwa kupa. Ajawy ekuwa rǎĩ esa, a'e ene. Ejireko katu ivoã rupi tereiko, a'e ene.

23 Age'e netekorãnã rè aporegetatã neupe. Yy kōrijō tē rōwã tere'u ipi. Pe'ipe'ĩ tere'u uvary aisiriri mǎē nejimi'u remē, [neray poã rômō,] neremi'ogwerã moyrya mō, a'e ene.

24 ãmō, kee a'e ene. Jane kô aiwererã rè aporegeta tarã mijē. Jövijã rã nepyteporotã remē, tereãã rǎĩ esa ipi. Oiko jane kô ivo e'ãã ojikuwa katu mǎ'ē. ãwĩ rapijarã rè nemã'ē remē, kuise'ē nekuwatã nivoi mǎ'ē tē

^h 5.17-18 Karai kô *presbteru* e'i ãwĩ rapijarã pē. T.M. 25.4; 24.14-15

ãwĩ. Ajamã'ẽ oiko teve ivo e'ãa rè nijamã'ẽi mã'ẽ tẽ. Nojikuwai apijarerã ipi. A'evo mã'ẽ neesatã remẽ waype sa'utã ãmẽ neupe. Age'e rōwã ivo e'ãa ojikuwatã. ²⁵ ãwĩvo ve oiko ivo katua ojikuwa katu mã'ẽ. Pirujẽ jane kō pẽ ojikuwa katu ãmẽ, omã'ẽ ee kupa rewarã mō. Oiko teve ivoa nojikuwai mã'ẽ, nijamã'ẽi ee mã'ẽ. Age'e rōwã ojikuwa mã'ẽ. Ajamã'ẽ aje ywete kãramō ojikuwatã ivoa. A'evoa rè teretekokuwa, a'e neupe.

Temĩgwai kō rewarã

6 ¹ Kee ere temĩgwai aiⁱ Jesu koty rewarã kō pẽ: “Penõvijã ikō tapemomojy ipi nẽ. Taperovija katu teve ijayvu ipi. ãmẽ tẽ Janejare'e noerovijari mãe kō nijayvu ai'ãi pekoty”, ere ijupe kō. ² Kee ere teve ijupe kō: “Jesu koty rewarã teve penõvijã remẽ, ijayvu rupi tapeiko jẽ emĩgwai e'eay kō rōmō. Kee tapejẽ e'ã: ‘Narovija'ãi erõvijã ky'y, ojevo jẽ Jesu koty rewarã rōmō jaiko rewarã mō’, tapejẽ e'ã. ãmẽ ywesō taperovija katu jẽ penõvijã kō. Tapeposiko katu jẽ ijupe kō. Janejare'e remiau teve penõvijã rewarã mō”, ere imotekokuwa kō.

Nivoi poromo'e mã'ẽ rewarã

³ Oiko Jesu rekoa rè nivoi poromo'e mãe kō. A'e kō ovo rupi teve promotekokuwa ipi. Janerõvijã Jesu Kiristu ayvu pẽ “aje ywete” ne'i kupa. ãmō, ivo katua moregeta mã'ẽ noenu tari kupa ipi. Upi noikoi kupa. ⁴ A'evo mãe kō ojimoe'e ywe'e tite Jesu koty rewarã kō rovake ipi. “Ije ywesō atekokuwa Janejare'e rekoa rè”, e'i tite jane kō pẽ kupa ipi. Ajamã'ẽ notekokuwai 'eteay mã'ẽ tẽ sikaepo aepo e'i mãe kō. Opota ojiayvuvaja vaja kōrijõ tẽ iko kupa ipi. Ovoarã kō reve ojiayvuvaja vaja kupa ipi. ãwĩvo ve ãmō kō reve ojiayvuvaja vaja kupa ipi. ãmō, ojimõarõ ojikoty kupa ipi. ãmō, oporegeta teitete ojiupe kupa. ãmō, nivoi mã'ẽ omo'y teywete ojee teve kupa ipi, ãwisõ ãmō kō “aje” te'i tite teve kupa. “Nivoi nepy'a pewartã”, e'i teywete jane kō pẽ ipi. ⁵ A'evo ekoi kupa, ãwisõ ojevo jẽ rōwã jane kō toiko. Opota tẽ wayvumoaioka ijupe kō rewarã mō tẽ aepo e'i kupa. Ajaate ojimoe'y e'yi ojiwyi kupa ky'y. Nokuwai ayvu aje ywete mã'ẽ ãmẽ kupa ky'y. A'evo teãmã ekoi kupa. ãmō, kee e'i tite kupa: “Emoma'e ywetetã Janejare'e ayvu rupi aiko remẽ”, e'i tite kupa.

⁶ Aje ajamã'ẽ ava mō Jesu ayvu rupi ekoi remẽ, oryvaytã. Imoma'e ywete mã'ẽ wyi wete orytã, [ikatuay wete Janejare'e oja'a janere ipi rewarã mō]. ⁷ Emã'ẽ kee mã'ẽ rè. Janesaky remẽ, moma'e kō nisirekoi ipi. ãmō, aje ywete jamãñõ remẽ, moma'e kō nijaraa kuwa'ãi janerupi teve ipi. ⁸ Ajamã'ẽ kamisa jareko remẽ, janeremi'õ rã uve teve remẽ, tijanepy'a katu ee ipi. ⁹ Ajawyi Jesu koty rewarã kō mō omoma'e moatya règã oja'a tite. Moma'e pyya règã oja'a tite kupa. Nikatu'ãi ãmẽ ijupe kō. A'evo

ⁱ 6.1 Karai kō *escravo* e'i ijupe.

ekoi kupa remē ywesō moma'e kō opota ywe'e titetā. Janerōvijā rē āmē noja'a'āi ywe'e tite kupa. Nivoi ekoitā āmē kupa, moma'e pyya rē ywesō oja'a kupa remē. Ovote ojimoaiwetā iko āmē kupa. ¹⁰ Ajawyi moma'e opota mā'ē ywesō nivo'āi ekoi āmē. Oiko Jesu rekoa rupi ekoi maekwerā kō, ivo ekoi paire opoi ywe'e tite Jesu rerovijaa wyi. Ajaire ijāgyo ywetetā kupa ky'y. “Moma'e rā sōpōkō a'evo aikol!” e'i titetā oupe, moma'e kō pyya rē ywesō oja'a tite Jesu wyi kupa rewarā mō.

“Janejare'e ayvu rupi tekoua tereity ywe'e tite e'ā”, e'i mā'ē

¹¹ Ajamā'ē ene nevo rupi teve, Timoteu. Janejare'e remīgwai tē ene. Ajawyi māerā ikō terejimokasi Janejare'e remimota rupi neiko nē, a'e ene. Kee tereiko. Nivoi tekoua pe wyi ikō ejisyry ipi nē. Ejimokasi ikō Janejare'e rekoa rupi neiko nē. Māerā tē Janejare'e rē terejirovija. Awyje toporoauvay neiko. Āmō, terejimomāatā jē Janejare'e rekoa rē, nejimomorijau ipe neiko remē. Ikatusa rupi tereja'a katu āmō kō rē ipi. ¹² Jesu rē nejirovija remē, terejimokasiy jē ijayvu rupi neiko. Āmē tē māerā neikotā ipyri, āwisō a'e rōmō nepyteporo nemowaite. Kōitokō aty wasu rovake kee ere: “Awyje Jesu Kiristu koty rewarā rōmō aikotā”, ere ovake kō. Aekwerā rupi tereiko jē.

¹³ Pirujē tekoua reinōgarā tē Janejare'e. A'e rovake eayvukasitā. Kiristu Jesu rovake teve. A'e ojime'ē takatu omānōtā remē itōkō, Janejare'e ayvu e'e omojenu jē jōvijā Pōsiu Piratu pē.^j A'e rovake tē eayvukasitā ene. ¹⁴ Kee a'e ene. Āwī pirujē akusiwa mā'ē rupi ikō tereiko nē. Ajaate Janerōvijā Jesu Kiristu vāea 'arā mē a'evo tereiko jē. Ava mō nivoi mā'ē nomo'y'āi nere āmē. Ava jē rōwā ijayvu aitā nekoty āmē. Ajawyi a'evo jē tereiko, a'e ene. ¹⁵ Janejare'e tē ivāea 'arā okuwa. Wemikuwa rupi tē a'evotā.

Ikatuay wete tē Janejare'e. A'e rōmō'ite Jōvijā wasu rōmō ekoi. A'e ywesō ijayvukasiy wete pirujē yvy pewarā kō jōvijā kō wyi. ¹⁶ A'e rōmō'ite nomānō'āi 'ete mā'ē teve. Eny tesō poroekwaso mā'ē pupe tē ekoi. Ava jē rōwā ovote oo kuwa ipyri. Ava jē rōwā omā'ē ee ipi. Ava nomā'ē'āi ee teve. Nomā'ē'āi kuwa ee. A'e kuwasi jamoe'e karuaru kuwa mijā. Ō'ō, awyje katu āwīvo jamoe'e karuaru jaiko ipi.

Imoma'e ywete māe kō rewarā

¹⁷ Kee ere teve imoma'e ywete māe kō pē: “Terejimoe'e e'ā [nimoma'ei māe kō rovake]. Tanerako'i e'ā ikō nemoma'e kō rē nē. Opa māerā tē āwī, nijanemokatu kuwa'āi āwī jimomorijaua wyi rewarā mō. Janejare'e kōrijō tē kuwa poromokatu. Nopai mā'ē tē Janejare'e. Temirovija teāmā mā'ē tē a'e. A'e rē kōrijō tē terejirovija ajawyi. Aje a'e tē janemoma'enō owaray

^j 6.13 Pōsiu Piratu kōrijō tē ijayvukasi porojukaoka rē.

tijaiko”, ere ijupe kō. ¹⁸Āmō, kee ere teve ijupe kō: “Ivo ikō toporoereko ipi nē. Poropātavōarà rōmō ikō eiko nē. Tanerākate'ā e'ā ikō nemoma'e kō rē ipi nē. Tereme'ē ikō nema'e kō mō iporijau ee mǎe kō pē ipi nē”, ere imoma'e ywete mǎe kō pē. Aepo ere imogeta kō.

¹⁹A'evo poropātavō kupa ipi remē, aje Janejare'e emireko rā kō omokatu amātejētà yva pē, mǎerā oiko karuarutà ima'e ijupe. A'e ywesō epy wete mǎ'ē vo ijupe kō rewarà mō oryvaytā oiko karuarua rā rē iko kupa.

Kareta moawyjepaa

²⁰Janejare'e remimota rupi terejireko katu ipi, tuku. Ijayvu rupi tereiko ipi. Terejapyaka e'ā ijayvu teitete mǎe kō ayvu rē, ayvu aje ywete mǎ'ē rē rōwā. A'eva pē ava kō mō, “Poromotekokuwa e'e mǎ'ē teipō”, e'i tite.

²¹A'e rupi ekoi ywe'e tite kupa. A'evo opoi ywe'e tite Jesu rekoa wyi kupa.

Janejare'e ikō tapenereko katu okatuaya rupi nē.

[Awyjepa rā'ī aepo a'e ene eremikusiwarerà rupi.]